

Fundusze strukturalne i ich podstawy prawne

Fundusze strukturalne to instrumenty polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów Unii Europejskiej. W ten sposób wzmacniana jest spójność ekonomiczna i społeczna Unii. Fundusze są przeznaczone dla tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dogonić średniego poziomu gospodarczego w UE. Polityki i fundusze strukturalne mają pomóc władzom centralnym i regionalnym słabiej rozwiniętych regionów w rozwiązaniu ich głównych problemów gospodarczych.

Istnieją cztery fundusze strukturalne:

- Europejski Fundusz Społeczny
- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
- Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej
- Instrument Finansowy dla Rybołówstwa Wytyczne
- Fundusz Spójności, (instrument polityki strukturalnej)

W obecnym okresie budżetowym 2000-2006 zasady prowadzenia polityki strukturalnej UE są regulowane przez:

- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1260/1999 z dnia 21 czerwca 1999 roku ustanawiające ogólne przepisy dotyczące funduszy strukturalnych;
- Rozporządzenie (WE) nr 1783/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 1999 roku w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR);
- Rozporządzenie (WE) nr 1784/1999 Parlamentu Europejskiego i

Rady z dnia 12 lipca 1999 roku w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS);

– Rozporządzenie Rady (WE) nr 1257/1999 z dnia 17 maja 1999 roku dotyczące wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EF0GR);

– Rozporządzenie Rady (WE) nr 1263/1999 z dnia 12 lipca 1999 roku w sprawie Instrumentu Finansowego Orientacji Rybołówstwa (FIFG);

Przepisy dotyczące Funduszu Spójności zostały zawarte w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1264/1999 z dnia 21 czerwca 1999 roku zmieniającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1164/1994 z dnia 16 maja 1994 roku ustanawiające Fundusz Spójności.

Europejski Fundusz Społeczny

EFS jest głównym narzędziem Unii Europejskiej służącym do walki z bezrobociem i rozwoju zasobów ludzkich. Został utworzony w 1957 roku. Okres programowania działań Europejskiego Funduszu Społecznego przewidzianych dla Polski to lata 2004-2006.

Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich oraz Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego wraz z ich uzupełnieniami stanowią podstawę realizacji polityk wspólnotowych związanych z rozwojem zasobów ludzkich. Zawarte w nich priorytety i działania wynikają z Narodowego Planu Rozwoju i odpowiadają głównym założeniom Europejskiej Strategii Zatrudnienia.

Europejski Fundusz Społeczny – jeden z funduszy strukturalnych, który został utworzony w celu wspierania wspólnotowej polityki społecznej. Finansuje działania państw członkowskich w zakresie walki z bezrobociem i rozwoju zasobów ludzkich. Fundusz finansuje głównie szkolenia zawodowe, stypendia, staże, doradztwo i pośrednictwo pracy, analizy i badania rynku pracy itp.

Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL)

Aby państwa członkowskie Unii Europejskiej mogły korzystać z funduszy strukturalnych, konieczne jest stworzenie kilku dokumentów. Pierwszym z nich jest Narodowy Plan Rozwoju – dokument określający cele rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz sposoby ich osiągnięcia. Jest on realizowany poprzez programy operacyjne. W Polsce jednym z takich programów jest Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich. Jego postanowienia są szczegółowo opisane w Uzupełnieniu Programu. Przygotowanie wniosku projektowego i zarządzanie projektem wymaga dobrej znajomości obu dokumentów.

Głównym celem SOP HRD jest: ***„budowanie otwartego, opartego na wiedzy społeczeństwa poprzez zapewnienie warunków do rozwoju zasobów ludzkich poprzez edukację, szkolenia i pracę”***.

Celem szczegółowym programu jest rozwój konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości. Harmonijny rozwój gospodarki ma zapewnić wzrost zatrudnienia oraz osiągnięcie spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym.

Cele SPO RZL są realizowane poprzez trzy priorytety:

Priorytet 1: Aktywny rynek pracy oraz polityka integracji zawodowej i społecznej

Celem tego priorytetu jest wzmocnienie potencjału obsługi instytucjonalnej klientów służb zatrudnienia, pomocy społecznej i innych instytucji działających na rzecz rynku pracy oraz wyrównanie szans kobiet w dostępie do rynku pracy i zatrudnienia. Priorytet ten ma również służyć osobom poszukującym pracy i bezrobotnym w ogóle, a także osobom z grup szczególnego ryzyka.

W ramach tego priorytetu realizowane są następujące działania:

- 1.1 Rozwój i modernizacja instrumentów i instytucji rynku pracy,
- 1.2 Perspektywy młodzieży,
- 1.3 Zapobieganie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia,
- 1.4 Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych,
- 1.5 Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wspieranie grup szczególnego ryzyka,
- 1.6 Integracja i reintegracja zawodowa kobiet.

Priorytet 2: Rozwój społeczeństwa wiedzy

Celem tego priorytetu jest poszerzenie dostępu do edukacji i podniesienie jej poziomu, a także podnoszenie kwalifikacji pracowników, promowanie kształcenia w zakresie przedsiębiorczości oraz upowszechnianie elastycznych form pracy. Ważne jest również włączenie nowoczesnych technologii do procesu edukacji. Celem tego priorytetu jest również poprawa jakości administracji.

W ramach tego priorytetu realizowane są następujące działania:

- 2.1 Zwiększanie dostępu do edukacji – promocja uczenia się przez całe życie
- 2.2 Podnoszenie jakości edukacji w stosunku do potrzeb rynku pracy,
- 2.3 Rozwój kadry dla nowoczesnej gospodarki,
- 2.4 Wzmocnienie zdolności administracyjnych.

Priorytet 3: Pomoc techniczna

Celem priorytetu jest wsparcie instytucji zaangażowanych we wdrażanie SP0 RZL, tak aby mogły one efektywnie i zgodnie z polityką Wspólnoty dysponować środkami unijnymi.

W ramach tego priorytetu realizowane są następujące działania:

3.1 Wsparcie kierownictwa dla SP0 RZL,

3.2 Informowanie i promowanie działań w ramach SP0 RZL,

3.3 Zakup sprzętu komputerowego.

Za realizację SP0 RZL odpowiada Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym w Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej. SP0 RZL jest programem współfinansowanym przez Europejski Fundusz Społeczny.

W ramach SP0 RZL wnioski o dofinansowanie mogą składać między innymi: instytucje rynku pracy: (publiczne służby zatrudnienia, OHP, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego), pracownicy publicznych służb zatrudnienia, jednostki naukowe, szkoły, jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób bezrobotnych, ośrodki wspierania przedsiębiorczości, pracodawcy oraz organizacje pracodawców, przedsiębiorców i związków zawodowych.

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR)

Głównym celem ZPORR jest: ***„stworzenie warunków do zwiększenia konkurencyjności regionów i przeciwdziałania marginalizacji niektórych obszarów w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju, jego spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską”.***

ZPORR określa również cele i kierunki oraz wysokość środków przeznaczonych na realizację polityki regionalnej państwa, która zostanie uruchomiona w latach 2004-2006 z udziałem funduszy strukturalnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego jest jednym z programów operacyjnych służących realizacji Narodowego Planu Rozwoju (NPR) / Podstaw Wsparcia Wspólnoty 2004-2006 (NPR/CSF). Program ten rozwija cele NPR poprzez określenie priorytetów, kierunków i wysokości środków przeznaczonych na realizację polityki regionalnej państwa, które zostaną uruchomione z udziałem funduszy strukturalnych w pierwszym okresie członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

W ramach realizacji celu ZPORR polityka rozwoju regionalnego państwa będzie sprzyjać wzrostowi gospodarczemu, decentralizacji zarządzania państwem, przekształceniom strukturalnym regionów, zwiększeniu urbanizacji, zwiększeniu mobilności przestrzennej ludności, zwiększeniu poziomu wiedzy i dostępu do nowoczesnych technologii dla społeczeństwa i podmiotów gospodarczych.

Realizacja ZPORR będzie podlegała wielu kluczowym zasadom polityki spójności społeczno-gospodarczej UE oraz wymogom wynikającym z ustawy o zasadach wspierania rozwoju regionalnego:

- zasada programowania
- zasada koncentracji
- zasada dodatkowości
- zasada pomocniczości
- zasada partnerstwa

Cel strategiczny ZPORR zostanie osiągnięty poprzez skoncentrowanie interwencji państwa na następujących priorytetach, które są zgodne z priorytetami polityki rozwoju regionalnego sformułowanymi w Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2001-2006:

Priorytety ZPORR współfinansowane z EFS – Priorytet 2: Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach

Celem tego Priorytetu jest stworzenie warunków do rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym i regionalnym oraz

poprawa zdolności do programowania i realizacji projektów rozwoju zasobów ludzkich na tych poziomach. Szczególne znaczenie ma realizacja działań mających na celu reorientację zawodową pracowników, zanim staną się bezrobotni, oraz przekwalifikowanie osób odchodzących z rolnictwa. Działania realizowane w ramach priorytetu będą się koncentrować przede wszystkim na obszarach zagrożonych marginalizacją, w tym w szczególności na obszarach wiejskich i obszarach restrukturyzacji przemysłowej. Na tych obszarach powinna być podejmowana interwencja publiczna, dostosowana do specyfiki regionalnej i mająca na celu uzupełnienie ogólnopolskich programów wsparcia rozwoju zatrudnienia i edukacji.

W ramach tego priorytetu realizowane są następujące działania:

2.1 Rozwój umiejętności związanych z potrzebami regionalnego rynku pracy oraz możliwości uczenia się przez całe życie w regionie

2.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne

2.3 Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa

2.4 Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacji

2.5 Promocja przedsiębiorczości

2.6 Regionalne strategie innowacji i transfer wiedzy

Instytucją Zarządzającą Zintegrowanym Programem Operacyjnym Rozwoju Regionalnego (ZPORR) jest Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej. Ponadto w każdym z 16 województw podlegających Instytucji Zarządzającej działają Instytucje Pośredniczące w zarządzaniu programem – Urzędy Wojewódzkie oraz Urzędy Marszałkowskie. Realizacja ZPORR jest nadzorowana przez Komitet Monitorujący ZPORR, a w każdym województwie przez Podkomitet Monitorujący Komponent Regionalny ZPORR. W

każdym z 16 województw działa Instytucja Pośrednicząca w zarządzaniu ZPORR, która mieści się w Urzędzie Wojewódzkim.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.